

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

20 FÉVRIER 1951.

PROPOSITION DE LOI

modifiant les lois coordonnées
relatives à l'assurance en vue de la vieillesse
et du décès prématuré.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS.

L'examen des modifications apportées pendant ces dernières années, à la législation en vue de la vieillesse et du décès prématuré, révèle que la pension de veuve n'a pas évolué parallèlement à la pension de vieillesse.

Il en résulte que les veuves se trouvent actuellement dans une situation nettement défavorisée, qui mérite toute la bienveillante attention du Parlement.

C'est pourquoi la présente proposition est déposée, dans le but de corriger cette anomalie et de rétablir la proportion qui existait, au début de la Sécurité Sociale, entre la pension de veuve et la pension de vieillesse.

Dans l'exposé des motifs de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944, qui a organisé la Sécurité Sociale des travailleurs, on peut lire que la pension des veuves de salariés sera égale, à l'âge de 55 ans, à 25 % du salaire usuel gagné par la plupart des ouvriers, cependant que la pension d'un salarié marié sera égale à 50 % du même salaire. La pension de la veuve du salarié se situait ainsi, en principe, à la moitié de la pension du salarié marié.

Par la suite, la pension du salarié marié a été régulièrement adaptée à l'évolution du salaire minimum de l'ouvrier manoeuvre.

Il n'en fut pas toujours de même de la pension de la veuve qui, à plusieurs reprises, fut maintenue à son taux antérieur, alors que la pension de vieillesse était adaptée aux circonstances nouvelles.

La loi du 30 décembre 1950 a maintenu et amplifié cette discordance.

Cette loi a eu pour but principal de porter la pension d'un salarié marié de 50 à 60 % environ d'un salaire de manoeuvre.

Il serait de bonne justice que la pension de veuve de

20 FEBRUARI 1951.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de samengeordende wetten
betreffende de verzekering tegen de geldelijke
gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uit een onderzoek van de wijzigingen, die in de loop der laatste jaren in de wetgeving betreffende de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood werden aangebracht, blijkt dat het weduwnpensioen geen gelijke tred heeft gehouden met het ouderdompensioen.

Daaruit volgt dat de weduwen thans ontegensprekelijk benadeeld zijn, en dat hun toestand de welwillende aandacht van het Parlement ten volle verdient.

Dit wetsvoorstel werd dan ook ingediend, met het doel deze onregelmatigheid uit de weg te ruimen en de verhouding te herstellen, die bij de aanvang van de regeling der Maatschappelijke Zekerheid bestond tussen het weduwnpensioen en het ouderdompensioen.

In het verslag aan de Regent bij de besluitwet van 28 December 1944, betreffende de Maatschappelijke Zekerheid der arbeiders, wordt gezegd dat voor de weduwen van loontrekkenden het pensioen, op 55 jaar, gelijk zal zijn aan 25 % van het gebruikelijk loon, verdiend door het merendeel der arbeiders, terwijl het pensioen der gehuwde loontrekkenden 50 % van ditzelfde loon zal bedragen. Het pensioen der weduwe van een loontrekkende werd aldus, in beginsel, vastgesteld op de helft van het pensioen van de gehuwde loontrekkenden.

Later werd het pensioen der gehuwde loontrekkenden regelmatig aangepast aan de stijging van het minimumloon van de handlangers.

Dit was echter niet altijd het geval met het weduwnpensioen, dat herhaaldelijk op zijn vroeger bedrag gehandhaafd werd, terwijl het ouderdompensioen aan de nieuwe omstandigheden werd aangepast.

Bij de wet van 30 December 1950 werd dit gebrek aan overeenstemming in stand gehouden en zelfs nog verscherpt.

Gemelde wet had hoofdzakelijk ten doel het pensioen der gehuwde loontrekkenden van 50 op ongeveer 60 % van het handlangersloon te brengen.

Het zou derhalve maar billijk zijn het pensioen der

salarié fût portée approximativement à 30 % de ce salaire, pour respecter la proposition initiale.

Il n'y a, en effet, aucune raison valable qui puisse être invoquée pour refuser aux veuves de salariés une amélioration que le législateur a accordée aux anciens salariés.

Parallèlement à cette diminution relative de pension de veuve, il s'est produit, par l'effet des diverses modifications apportées aux taux des pensions, un glissement de l'âge de la pension.

En effet, la pension normale de la veuve, c'est-à-dire celle qui se situe au moins à la moitié de la pension de vieillesse, était attribuée, au 1er janvier 1945, à l'âge de 55 ans, mais à partir du 1er mai 1948, la veuve a dû attendre l'âge de 60 ans pour obtenir ce taux normal, tandis que, depuis le 1er janvier 1951, pareille quotité n'est plus atteinte que par les veuves de 65 ans bénéficiant en outre de la majoration de rente de vieillesse à raison des versements d'assurées libres qu'elles ont effectués personnellement.

Le tableau ci-après permet de juger de l'évolution comparative de la pension de veuve et de la pension de vieillesse du salarié marié. Les chiffres qu'il contient représentent, pour les bénéficiaires les plus âgés, d'une part la pension de vieillesse formée par la majoration de rente de vieillesse et le complément de pension de vieillesse, d'autre part la pension de veuve formée par la majoration de rente de veuve, le complément de pension de survie et, subsidiairement à 65 ans, la majoration de rente de vieillesse en lieu et place de la majoration de rente de veuve, le cumul de ces deux majorations n'étant pas permis.

Il n'a donc pas été tenu compte, de part et d'autre, de la rente de vieillesse ou de veuve, acquise avec les versements capitalisés.

Date	Pension de vieillesse	Pension de veuve		
		55 ans	60 ans	65 ans
1- 1-1945	10.000	4.740	4.740	6.300
1- 1-1946	12.000	5.740	5.740	7.300
1-10-1946	14.400	6.940	6.940	8.500
1- 7-1947	16.500	6.940	6.940	8.500
1- 5-1948	18.000	6.940	9.240	10.800
1- 1-1949	20.400	8.140	10.440	12.000
1- 1-1951	23.600	8.140	10.440	14.100

Il est hautement désirable de mettre un terme à cette orientation inquiétante de la pension de veuve, en rétablissant, à l'âge de 55 ans, la pension normale de la veuve environ à la moitié de la pension de vieillesse. C'est pour cette raison que la présente proposition envisage de fixer la pension de veuve à 12.000 francs, conjointement par l'élévation de la majoration de rente de veuve de 540 à 2.100 francs, et par l'élévation du complément de pension de survie de 7.600 francs à 9.900 francs, ce dernier taux étant toutefois réservé uniquement aux veuves qui souscrivent l'engagement de cesser toute activité professionnelle.

Par ailleurs, il faut souligner la situation déplorable des veuves d'assurés libres et notamment des veuves de travailleurs indépendants.

Outre la rente de veuve et l'ancienne allocation compensatoire du coût de la vie, elles reçoivent, aux taux double depuis le 1er octobre 1944, la majoration de rente de veuve qui est au maximum de 540 francs par an.

Elles se trouvent également défavorisées par rapport aux assurés libres qui reçoivent actuellement au taux triple, la majoration de rente de vieillesse.

La présente proposition aura pour effet, en ce qui les

weduwen van loontrekkenden tot ongeveer 30 % van dit salaris te verhogen, ten einde de aanvankelijke verhouding te herstellen.

Geen enkele geldige reden kan inderdaad worden aangevoerd om aan de weduwen van loontrekkenden een lotsverbetering te ontzeggen, die door de wetgever aan de gewezen loontrekkenden werd geschonken.

Gelijklopend met deze betrekkelijke waardevermindering van het weduwnpensioen, had ten gevolge van de talrijke wijzigingen, die aan het bedrag der pensioenen werden gebracht, een verschuiving plaats van de pensioenleeftijd.

Inderdaad werd op 1 Januari 1945 het normaal weduwnpensioen, t.t.z. dat welk ten minste op de helft van het ouderdomspensioen was vastgesteld, verleend aan hen die de leeftijd van 55 jaar hadden bereikt; van 1 Mei 1948 af echter, moest de weduwe wachten tot ze 60 jaar was vooraleer ze dit normaal bedrag ontving, en sedert 1 Januari 1951 ligt die som nog enkel binnen het bereik van de weduwen die 65 jaar worden, zo ze bovendien een ouderdomsrentetoeslag ontvangen naar rato van de stortingen, die ze persoonlijk als vrijwillig verzekerden hebben gedaan.

Aan de hand van onderstaande tabel is het mogelijk een vergelijking te maken tussen de ontwikkeling van het weduwnpensioen en die van het ouderdomspensioen der gehuwde loontrekkenden. De in deze tabel vervatte cijfers vertegenwoordigen, voor de oudste begunstigden, enerzijds, het ouderdomspensioen gevormd door de ouderdomsrente toeslag en het aanvullend ouderdomspensioen, anderzijds, het weduwnpensioen, gevormd door de weduwnrentetoeslag, het aanvullend overlevingspensioen en, in bijkomende orde op 65 jaar, de ouderdomsrentetoeslag in plaats van de weduwnrentetoeslag, daar deze twee toeslagen onverenigbaar zijn.

Er werd dus aan beide kanten geen rekening gehouden met de ouderdoms- of weduwnrente, verworven door middel van de gekapitaliseerde stortingen.

Datum	Ouderdomspensioen	Weduwnpensioen		
		55 jaar	60 jaar	65 jaar
1- 1-1945	10.000	4.740	4.740	6.300
1- 1-1946	12.000	5.740	5.740	7.300
1-10-1946	14.400	6.940	6.940	8.500
1- 7-1947	16.500	6.940	6.940	8.500
1- 5-1948	18.000	6.940	9.240	10.800
1- 1-1949	20.400	8.140	10.440	12.000
1- 1-1951	23.600	8.140	10.440	14.100

Het blijkt ten eerste wenselijk aan deze verontrustende ontwikkelingsgang van het weduwnpensioen een einde te maken, door het normaal weduwnpensioen, op de leeftijd van 55 jaar, terug vast te stellen op ongeveer de helft van het ouderdomspensioen. Om deze reden is dit wetsvoorstel er op gericht het weduwnpensioen op 12.000 fr. te bepalen, door gelijktijdig de weduwnrentetoeslag van 540 tot op 2.100 frank te brengen en het aanvullend overlevingspensioen van 7.600 tot 9.900 frank te verhogen, waarbij dit laatste bedrag evenwel uitsluitend wordt verleend aan de weduwen, die de verbintenis aangaan geen beroepsbezigheden meer uit te oefenen.

Verder past het de betreurenswaardige toestand te onderstrepen, waarin de weduwen van vrijwillig verzekerden, en inzonderheid de weduwen van zelfstandige arbeiders, verkeren.

Buiten de weduwnrente en de vroegere compensatieuitkering wegens de stijging der prijzen ontvangen zij, tegen 200 % sinds 1 October 1944, de weduwnrentetoeslag, die ten hoogste 540 frank 's jaars bedraagt.

Zij zijn eveneens benadeeld in vergelijking met de vrijwillig verzekerden, die thans de ouderdomsrentetoeslag tegen 300 % ontvangen.

Dit voorstel zou ten gevolge hebben de materiële toe-

concerne, d'améliorer légèrement leur situation matérielle, en portant de 1.080 francs à 3.150 francs la majoration de rente de veuve. Les veuves intéressées ne peuvent, en effet, prétendre au complément de pension de survie qui est financé au moyen des cotisations de solidarité de la sécurité sociale.

Il s'agit donc ici, à leur égard, d'une amélioration provisoire en attendant que le législateur soit en mesure de doter les travailleurs indépendants d'une assurance obligatoire en vue de la vieillesse et du décès prématuré.

Le texte de la proposition a été rédigé de manière à respecter, afin de s'y insérer aisément, les modalités des lois coordonnées.

C'est ainsi que l'article 2 porte à 1.050 francs le taux de base de la majoration de rente de veuve, mais l'article 3 qui remplace l'article 90 des lois coordonnées, permet, selon le cas, de doubler ou tripler ce taux de base, par application des modalités dont il a été fait usage à l'occasion de la loi du 30 décembre 1950.

Enfin, l'article 5 de la présente proposition a pour but de corriger une lacune de la législation actuelle qui ne permet pas, pour l'attribution de la pension de veuve de salarié, d'admettre les moyens de preuve qui sont prévus pour l'attribution de la pension de vieillesse.

Il est, en effet, anormal que la qualité de salarié du mari défunt ne puisse pas être prouvée, en vue de la pension de veuve, de la même manière que s'il s'agissait de la pension de vieillesse du travailleur intéressé.

stand te hunnen opzichte lichtjes te verbeteren, door de weduwenrentetoeslag van 1.080 frank op 3.150 frank te brengen. De betrokken weduwen kunnen inderdaad geen aanspraak maken op het aanvullend overlevingspensioen, dat gestijfd wordt met de solidariteitsbijdragen der Maatschappelijke Zekerheid.

Het geldt hier dus, wat hen betreft, een voorlopige verbetering, in afwachting dat de wetgever de zelfstandige arbeiders begiftigt met een verplichte verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood.

De tekst van het voorstel werd opgesteld met inachtneming van de modaliteiten der samengeordende wetten, zodat hij er gemakkelijk kan ingelast worden.

Aldus wordt bij artikel 2 de grondslag van de weduwenrentetoeslag op 1.050 frank gebracht, maar bij artikel 3, dat artikel 90 der samengeordende wetten vervangt, wordt bepaald dat deze grondslag naargelang van het geval mag verdubbeld of verdrievoudigd worden, bij toepassing van de modaliteiten die werden aangewend in verband met de wet van 30 December 1950.

Tenslotte heeft artikel 5 van dit voorstel ter doel een leemte aan te vullen in de huidige wetgeving, die niet toelaat voor de toekenning van een pensioen aan de weduwe van een loontrekkende de bewijsmiddelen in aanmerking te nemen, die gelden voor de toekenning van het ouderdomspensioen.

Het is inderdaad abnormaal dat, voor het verkrijgen van het weduwenpensioen, het feit dat de overleden echtgenoot loontrekkende was niet op dezelfde manier kan bewezen worden als wanneer het het ouderdomspensioen geldt van de betrokken arbeider.

Raoul HICGUET.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Les lois coordonnées relatives à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré sont modifiées conformément aux articles ci-après.

Art. 2.

Le taux de la majoration de rente de veuve accordée en application de lois coordonnées précitées, est modifié comme suit :

Année de naissance	Taux de la majoration
1867	1.050
1868	1.050
1869	1.050
1870	1.050
1871	1.050
1872	1.050
1873	1.000
1874	1.000
1875	1.000
1876	1.000
1877	1.000
1878	950
1879	950
1880	950
1881	950
1882	950

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

De samengeordende wetten betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood worden gewijzigd overeenkomstig de hierna volgende artikelen.

Art. 2.

Het bedrag van de weduwenrentetoeslag, verleend bij toepassing van voormelde samengeordende wetten, wordt als volgt gewijzigd :

Geboortejaar	Bedrag van de toeslag
1867	1.050
1868	1.050
1869	1.050
1870	1.050
1871	1.050
1872	1.050
1873	1.000
1874	1.000
1875	1.000
1876	1.000
1877	1.000
1878	950
1879	950
1880	950
1881	950
1882	950

1883	900
1884	900
1885	900
1886	900
1887	900
1888	850
1889	850
1890	850
1891	850
1892	850
1893	800
1894	800
1895	800
1896	800
1897	800
1898	750
1899	750
1900	700
1901	700
1902	700
1903	700
1904	700
1905	700
1906	700
1907	700
1908	700
1909	700
1910	700

Art. 3.

L'article 90 des lois coordonnées précitées est remplacé par le texte ci-après :

Les bénéficiaires d'une majoration de rente de vieillesse ou de veuve touchent, à titre de supplément annuel et à charge de l'Etat, une somme égale soit :

1° au montant de la majoration de rente de vieillesse ou de veuve qui leur est payée lorsqu'ils jouissent d'un complément de pension de vieillesse ou de survie;

2° à deux fois le montant de la majoration de rente de vieillesse ou de veuve qui leur est payée lorsqu'ils ne jouissent pas d'un complément de pension de vieillesse ou de survie.

Art. 4.

Le montant annuel du complément de pension de survie est fixé comme suit pour la veuve de 55 ans au moins :

1° 9.900 francs si elle souscrit l'engagement de cesser toute activité professionnelle visé par l'article 40, paragraphe 3, des lois coordonnées précitées;

2° 7.600 francs si elle ne souscrit pas cet engagement.

Art. 5.

L'article 40, paragraphe 1er, A, 4°, des lois coordonnées précitées est rendu applicable, pour l'attribution de la majoration de rente de veuve et du complément de pension de survie, aux veuves des assurés qui ne réunissent pas les conditions prévues au même article, paragraphe 1°, A, 2° et 3°.

Art. 6.

Le présente loi entrera en vigueur le 1er janvier 1951.

15 février 1951.

1883	900
1884	900
1885	900
1886	900
1887	900
1888	850
1889	850
1890	850
1891	850
1892	850
1893	800
1894	800
1895	800
1896	800
1897	800
1898	750
1899	750
1900	700
1901	700
1902	700
1903	700
1904	700
1905	700
1906	700
1907	700
1908	700
1909	700
1910	700

Art. 3.

Artikel 90 van voormelde samengeordende wetten wordt vervangen door de volgende tekst :

Zij die een ouderdoms- of weduwenrentetoeslag genieten ontvangen, als jaarlijkse aanvulling en ten laste van de Staat, een som die gelijk is :

1° hetzij aan het bedrag van de ouderdoms- of weduwenrentetoeslag die hun wordt uitgekeerd, zo ze een aanvullend ouderdoms- of overlevingspensioen genieten;

2° hetzij aan tweemaal het bedrag van de ouderdoms- of weduwenrentetoeslag die hun wordt uitgekeerd, zo ze geen aanvullend ouderdoms- of overlevingspensioen genieten.

Art. 4.

Het jaarlijks bedrag van het aanvullend overlevingspensioen wordt, voor de weduwen die ten minste 55 jaar zijn, als volgt vastgesteld :

1° 9.900 frank, zo zij de verbintenis aangaan elke beroepsbezigheid te staken, die bij artikel 40, paragraaf 3, der voormelde samengeordende wetten bedoeld wordt;

2° 7.600 frank, zo ze deze verbintenis niet aangaan.

Art. 5.

Artikel 40, paragraaf 1, A, 4°, van voormelde samengeordende wetten wordt, met het oog op de toekenning van de weduwenrentetoeslag en van het aanvullend overlevingspensioen, toepasselijk verklaard op de weduwen der verzekerden die niet voldoen aan de bij hetzelfde artikel, paragraaf 1, A, 2° en 3°, gestelde voorwaarden.

Art. 6.

Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1951.

15 Februari 1951.

R. HICQUET,
Isabelle BLUME-GREGOIRE,
A. VAN ACKER,
R. DIEUDONNE,
Germaine COPEE-GERBINET.
E. LEBURTON.